

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Το Ειδικό Απόρρητο των Τραπεζικών Καταθέσεων»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Σταυρακάκη Άννα Α.Μ. 740

ΕΠΙΒΛΕΨΗ: κα. Καμπέλη Κωνσταντίνα

Ηράκλειο

Μάιος 2014

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
1ο Κεφάλαιο: Σχέση Τράπεζας- Πελάτη	7
1.1 Πελάτες και Τράπεζα	7
1.2 Σχέση Εμπιστοσύνης Μεταξύ Πελατών- Τραπεζών.....	7
1.3 Γενική Τραπεζική Σύμβαση	10
2ο Κεφάλαιο: Το Τραπεζικό Απόρρητο	13
2.1 Ορισμός Τραπεζικού Απορρήτου.....	13
2.2 Γενικό τραπεζικό απόρρητο	14
2.3 Προσδιορισμός προσώπων τραπεζικού απορρήτου.....	14
2.4 Συνέπειες παράβασης Τραπεζικού απορρήτου	15
2.5 Άρση του τραπεζικού απορρήτου.....	17
3ο Κεφάλαιο: Το Ειδικό Τραπεζικό Απόρρητο	20
3.1 Γενικά Στοιχεία Ειδικού Απορρήτου	20
3.2 Άρση του Ειδικού Τραπεζικού Απορρήτου	21
3.3 Κατάσχεση Καταθέσεων	23
3.4. Παροχή Τραπεζικών Πληροφοριών	25
4ο Κεφάλαιο: Τραπεζικό Απόρρητο και Οικονομικές Προεκτάσεις	26
4.1 Φοροδιαφυγή και Παραοικονομία.....	26
5ο Κεφάλαιο: Συμπεράσματα	36
Βιβλιογραφία	38

Ευρετήριο Πινάκων και Γραφημάτων

Πίνακες

Πίνακας 1- Απόκλιση δηλωθέντων εισοδημάτων μεταξύ Φορολογικών Δηλώσεων και Στατιστικής Μελέτης (Ματσαγγάνης Μ. & Λεβέντη Χ., 2012)..... 29

Γραφήματα

Γράφημα 1- Τα έσοδα της Ελλάδας ως ποσοστό επί του ΑΕΠ (Eurostat, 2014) 31

Εισαγωγή

Μπορεί από πολλούς να θεωρηθεί ότι ένα θέμα όπως αυτό του τραπεζικού απορρήτου αφορά νομικά θέματα και επομένως δεν έγκειται στη φιλοσοφία ιδρυμάτων που ασχολούνται με τα χρηματοοικονομικά. Ωστόσο, την παρούσα χρονική περίοδο γίνεται πολύ συζήτηση γύρω από το συγκεκριμένο θέμα και ειδικότερα το κάτω από ποιές συνθήκες θα πρέπει να γίνει άρση του τραπεζικού απορρήτου. Το θέμα έχει προκύψει από το γεγονός ότι ανακαλύφθηκαν έπειτα από επισταμένους ελέγχους κατάφορες περιπτώσεις φοροδιαφυγής για τις οποίες η άρση του τραπεζικού απορρήτου για τις τραπεζικές συναλλαγές και ειδικότερα τις καταθέσεις ήταν ιδιαίτερα διαφωτιστική καθώς καταδείκνυε το αδίκημα της φοροδιαφυγής.

Ταυτόχρονα, και υπό το φως νέων σκανδάλων αναφορικά με την κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος και τη διαφθορά, η γνώση των τραπεζικών συναλλαγών των εμπλεκόμενων μερών φαίνεται να είναι καταλυτική όσον αφορά την απαγγελία κατηγορίας. Ειδικότερα και αναφορικά με τα πολιτικά πρόσωπα, η κυβέρνηση προέβει σε έλεγχο πόθεν έσχες προκειμένου να διαπιστώσει τις πηγές πλουτισμού των ελεγχόμενων μερών. Ωστόσο, τα νόμιμα εισοδήματα δεν επαρκούσαν σε αρκετές περιπτώσεις να αιτιολογήσουν την ύπαρξη συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων αλλά και καταθέσεων. Μέσω της άρσης λοιπόν του τραπεζικού απορρήτου αποκαλύθηκε ποιοί απέκτησαν πλούτο μέσω παράνομων ενεργειών.

Πέραν όλων των αιτιών που μπορεί να γίνει και άρση του τραπεζικού απορρήτου, τα τελευταία έτη είναι κοινή η πρακτική μεταξύ των τραπεζών να προχωρούν σε κατασχέσεις καταθέσεων για αποπληρωμή απαιτήσεων από τους δανειζόμενους. Ειδικότερα, αρκετοί είναι οι δανειζόμενοι που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους έναντι των τραπεζικών ιδρυμάτων. Τα τραπεζικά ιδρύματα λοιπόν προχωρούν σε κατάσχεση των καταθέσεων των συγκεκριμένων πελατών για να καλύψουν τις οφειλές αυτών.

Σε μια όμοια πρακτική πρόχώρησε, πρόσφατα, και η ελληνική κυβέρνηση με την κατάσχεση καταθέσεων για τους οφειλέτες του δημοσίου. Συγκεκριμένα, λόγω

σημαντικών ληξιπρόθεσμων και γενικά μη καταβεβληθέντων οφειλών από πολίτες προς όλους τους δημόσιους φορείς, η κυβέρνηση προχώρησε σε αυτήν την απόφαση.

Σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 2915/2001, το απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων δεν ισχύει στην περίπτωση που ο δανειστής έχει το δικαίωμα κατάσχεσης του δανειζομένου, είτε πρόκειται για καταθέσεις είτε και για μετοχές. Βέβαια θα πρέπει να επισημάνουμε ότι στο ίδιο άρθρο ορίζεται ρητώς ότι η άρση αφορά μόνο το ποσο των απαιτήσεων του δανειστή¹. Περαιτέρω, με πρόσθετη νομολογία, τη ΟΛΑΠ 19/2001, διαχωρήθηκε το απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων με τη δυνατότητα κατάσχεσης των καταθέσεων.

Το ερώτημα που τέθηκε ωστόσο ήταν κατά πόσο μια τέτοια κίνηση, κατάσχεσης χρηματικού ποσού, αποτελεί ή όχι παραβίαση του τραπεζικού απορρήτου. Η νομοθεσία ωστόσο είχε προβλέψει αυτήν την πιθανότητα και σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 982 §2, παρέχεται η δυνατότητα στο δανειστή να προβεί σε κατάσχεση των καταθέσεων του δανειζομένου, αλλά μόνο για το ποσό που απαιτείται.

Συνοψίζοντας λοιπόν, η άρση του τραπεζικού απορρήτου στην Ελλάδα σήμερα βοηθάει τόσο στην πάταξη της φοροδιαφυγής και τη σύλληψη των φοροφυγάδων όσων και στην εξεύρεση όσων πλούτισαν μέσω παράνομων ενεργειών, είτε πρόκειται για δημόσια πρόσωπα είτε για ιδιώτες. Αντιλαμβάνεται λοιπόν κανείς ότι οι προεκτάσεις της άρσης του τραπεζικού απορρήτου έρχονται σε άμεση επαφή με τα οικονομικά δεδομένα της χώρας και γενικότερα φαίνεται να έχουν σημαντική επιρροή στα οικονομικά αποτελέσματα και στις προσπάθειες που γίνονται για εξεύρεση πόρων και εισοδημάτων που θα οδηγήσουν τη χώρα εκτός της ύφεσης και αργότερα σε τροχιά ανάπτυξης.

Άρα, ένα αμιγώς νομικό θέμα έχει άμεση σχέση με την οικονομική ευημερία της οικονομίας και επομένως δεν μπορεί να μην εξετάζεται και από τους ασχολούμενους με οικονομικά δεδομένα, καθώς εάν δεν γνωρίζουμε τις οικονομικές προεκτάσεις της άρσης του τραπεζικού απορρήτου δε θα ασκηθούν και οι ανάλογες πιέσεις στα

---

¹ Σιούφας & Συνεργάτες, 2013, «Κατάσχεση Τραπεζικών Καταθέσεων», Διαθέσιμο Ηλεκτρονικά στη Διεύθυνση: http://www.sioufaslaw.gr/el/newsletters/Newsletter_May_2013_issue3.pdf

τραπεζικά ιδρύματα τόσο εγχώρια όσο και εκτός συνόρων για την παροχή τέτοιων πληροφοριών.

Στην παρούσα λοιπόν εργασία θα ασχοληθούμε με το τραπεζικό απόρρητο, δίνοντας έμφαση στο ειδικό απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων. Συγκεκριμένα, στην επόμενη ενότητα παρουσιάζονται οι αρχές που αφορούν τη σχέση πελάτη-τράπεζας. Ακολουθούν το γενικό και ειδικό τραπεζικό απόρρητο καθώς και οτι αφορά την άρση αυτών, ενώ στην τελευταία ενότητα παρουσιάζεται η σημασία της άρσης του τραπεζικού απορρήτου για την εθνική οικονομία.

Συγκεκριμένα, για την κάλυψη όλων των πτυχών του προαναφερθέντος θέματος η η μεθοδολογική προσέγγιση της παρούσας εργασίας αφορά κυρίως τη μελέτη όλων των σχετικών άρθρων και βιβλιογραφικών αναφορών αλλά και την ανάλυση οικονομικών μεγεθών που αποτυπώνουν τον αντίκτυπο της άρσης του τραπεζικού απορρήτου στην οικονομία της χώρας.

1ο Κεφάλαιο: Σχέση Τράπεζας- Πελάτη

1.1 Πελάτες και Τράπεζα

Η σχέση μεταξύ πελάτη και τράπεζας είναι μια ιδιαίτερη σχέση η οποία ξεκινά πάντα από την πλευρά του πελάτη. Αρχικά, ο πελάτης που επισκέπτεται μια τράπεζα πηγαίνει σχεδόν διερευνητικά για να αναζητήσει πληροφορίες για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες ενδιαφέρεται. Αναλυτικότερα, ο πελάτης θα επιλέξει την τράπεζα που κρίνει ότι πέραν όλων που του παρέχει, είναι άξια εμπιστοσύνης για τα οικονομικά «μυστικά» και συμφέροντά του, ενώ η τράπεζα την ίδια στιγμή είναι εκείνη που θα υποσχεθεί την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των συμφερόντων του.

Σε περίπτωση απόφασης του πελάτη να προβεί σε συνεργασία με την τράπεζα, η τράπεζα και ο πελάτης διαπραγματεύονται τους όρους συμφωνίας της συνεργασίας τους. Οι διαπραγματεύσεις οδηγούν στη σύναψη μίας τραπεζικής ή και περισσότερων συμβάσεων. Οι συμβάσεις αφορούν κυρίως μισθώσεις έργου ή εντολής και παραγγελίας είτε δανείου, είτε παρακαταθήκης, είτε και πώλησης κυρίως απαιτήσεων.²

1.2 Σχέση Εμπιστοσύνης Μεταξύ Πελατών- Τραπεζών

Η σχέση πελάτη- τράπεζας λόγω της ιδιαιτερότητας της υπάρχουν και νόμοι, και κώδικες δεοντολογίας αλλά και ήθη από τα οποία προσδιορίζεται. Συγκεκριμένα, η σχέση τράπεζας- πελάτη καθορίζεται και από το νομοθετικό πλαίσιο, από τον κώδικα δεοντολογίας των τραπεζών αλλά και από κάποια ήθη που προέκυψαν από τις καθημερινές συναλλαγές τους. Η προστασία των πελατών των τραπεζών αλλά και του κοινωνικού συνόλου γενικότερα, αποτελεί θέμα που καλύπτεται σε σημαντικό βαθμό από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Ωστόσο, σε όλα τα έγγραφα αναφέρονται στην εισαγωγή οι γενικοί όροι συναλλαγών με τις τράπεζες, στους οποίους τονίζεται ιδιαίτερα η σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ πελατών και τράπεζας.

---

² Ψυχομάνης Σ., 2011, *Τραπεζικό Δίκαιο: Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων*, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 33-34

Κύριο χαρακτηριστικό στη σχέση εμπιστοσύνης όπως περιγράφεται είναι η πίστη του πελάτη απέναντι στην ίδια την τράπεζα, ότι εκείνη θα εξυπηρετήσει με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο τα συμφέροντά του, αλλά και η πίστη της τράπεζας απέναντι στον πελάτη αναφορικά με την δέσμευση για πλήρη ανάληψη και εκπλήρωση των υποχρεώσεων του. Η συγκεκριμένη σχέση φαίνεται να είναι σε συνάρτηση με το ύψος της πίστωσης, της ασφάλειας, του κόστους της αλλά και το βαθμό εξάρτησης του πελάτη από την τράπεζα, όσον αφορά κυρίως πιστωτικές συναλλαγές. Υπάρχει από την άλλη μια άποψη που υποστηρίζει ότι η σχέση εμπιστοσύνης τράπεζας- πελάτη λαμβάνει χώρα από την πρώτη κιόλας επαφή των δύο μερών.³

Η σχέση εμπιστοσύνης κατά τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων σχετίζεται κυρίως με τις «υποχρεώσεις διαφώτισης και προστασίας»⁴. Το πρώτο σκέλος περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, διευκρινίσεις και λεπτομέρειες που απαιτούνται για την κατάρτιση της σύμβασης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλα τα στοιχεία της σύμβασης είναι σε πλήρη γνώση του αντισυμβαλλόμενου και ότι δεν επηρεάζεται η συμμετοχή του στη σύμβαση από στοιχεία που αγνοεί. Το δεύτερο σκέλος, αναφέρεται στην προστασία των έννομων αγαθών μέσω της υιοθέτησης συγκεκριμένων μέτρων⁵.

Αξίζει στο σημείο αυτό να επισημάνουμε, ότι η σχέση εμπιστοσύνης συνεχίζεται και μετά το πέρας της συμβάσεως, δημιουργώντας υποχρεώσεις για τα συμβαλλόμενα μέρη κυρίως με την εχεμύθεια αναφορικά με τα επαγγελματικά θέματα. Φυσικά, η σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ πελάτη και τράπεζας και οι υποχρεώσεις που συνεπάγονται από τη συγκεκριμένη σχέση στηρίζονται και νομοθετικά, ΑΚ 197-198⁶.

Οι υποχρεώσεις των πελατών που απορρέουν από τη σχέση εμπιστοσύνης με την τράπεζα σχετίζονται κυρίως με την παροχή ειλικρινών στοιχείων και πληροφοριών εκ

---

³ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ.37 – ΕΙ. Voglis, Kreditkündigung und Kreditverweigerung der Banken im Lichte von Treu und Glauben, (Diss.) 2001, σελ. 31

⁴ Βλέπε: Vortmann J., 1991, Verbarucherkreditgesetz, Aufklärung-Beratungs und sonstige Warnpflichten der Banken, σελ.1

⁵ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 73

⁶ Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, <http://www.ministryofjustice.gr/site/kodikos/%CE%95%CF%85%CF%81%CE%B5%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BF/%CE%91%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3%CE%9A%CE%A9%CE%94%CE%99%CE%9A%CE%91%CE%A3/tabid/225/language/el-GR/Default.aspx>

μέρους τους για την επικείμενη συναλλαγή αλλά και το γενικότερο οικονομικό πλαίσιο στο οποίο κινούνται. Περαιτέρω, οι πελάτες είναι υποχρεωμένοι να παράσχουν ξεκάθαρες οδηγίες προς το τραπεζικό ίδρυμα καθ' όλη τη διάρκεια της συνεργασίας τους. Φυσικά, μέσα στις υποχρεώσεις των πελατών είναι και εκείνη του ελέγχου των στοιχείων που παρουσιάζει το τραπεζικό ίδρυμα.⁷

Επιπρόσθετα, οι πελάτες οφείλουν να ενημερώνουν το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για οποιαδήποτε μεταβολή των προσωπικών τους στοιχείων, όπως επώνυμο, διεύθυνση, αλλαγή επαγγελματικής στέγης κ.λπ.. Ακόμη, η αποφυγή κινδύνων όταν υπάρχουν αναγνωρισμένες δυνατότητες γι' αυτό, εμπίπτει στις υποχρεώσεις των πελατών των τραπεζών. Τέλος, οι πελάτες είναι υποχρεωμένοι να εξετάζουν ενδελεχώς τα αποσπάσματα λογαριασμών που παραλαμβάνουν από τα τραπεζικά ιδρύματα.⁸

Απο την άλλη, και τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν υποχρεώσεις ως απόρροια της σχέσης εμπιστοσύνης με τους πελάτες τους. Βέβαια, η κύρια υποχρέωση των τραπεζών που είναι η προστασία των συμφερόντων των πελατών της, εμπεριέχει όλες τις επιμέρους υποχρεώσεις που αναφέρονται εδώ. Ειδικότερα, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έχουν την υποχρέωση να παρέχουν συμβουλευτική καθοδήγηση, όπως και να ενημερώνουν, ή καλύτερα να προειδοποιούν, τους πελάτες για συγκεκριμένους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν, αλλά και την απαραίτητη πληροφόρηση για την αντιμετώπισή τους.⁹

Επιπλέον, μέσα στις υποχρεώσεις των τραπεζών περιλαμβάνεται και η ανάγκη για απόλυτη κατανόηση των συμφερόντων των πελατών προκειμένου να εξυπηρετούν τα συμφέροντα τους όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερα. Τέλος, η διαφύλαξη του τραπεζικού απορρήτου, αποτελεί μια ακόμη σημαντική υποχρέωση των τραπεζών έναντι των πελατών τους. Αξίζει να επισημάνουμε στο σημείο αυτό ότι καμία τράπεζα δεν μπορεί να απαλλαγθεί από τις υποχρεώσεις που προαναφέρθηκαν, τουλάχιστον όχι εκ των προτέρων.¹⁰

---

⁷ Horn, 1990, Heymann, Handelsgesetz Buch Komm, σελ.372

⁸ Ομοίως με παραπάνω υποσημείωση

⁹ Ομοίως με παραπάνω υποσημείωση

¹⁰ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ.40 - Σταθόπουλος Μ., 2004, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, Αθήνα, άρθρο 288 αρ. 28

Οι υποχρεώσεις που αναφέρθηκαν ανωτέρω είναι εκείνες που προκύπτουν από τον ΑΚ. Ωστόσο, η Ελληνική Ένωση Τραπεζών (1997)¹¹ δημοσίευσε τον «Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας» στον οποίο καταγράφονται οι υποχρεώσεις των τραπεζών απέναντι στους πελάτες. Ο κώδικας διατυπώνει όλες εκείνες τις αρχές που προέκυψαν από τα καθημερινά ήθη των τραπεζών. Αναλυτικότερα, ο συγκεκριμένος κώδικας κατατάσσει σε επιμέρους κατηγορίες το σύνολο των γενικών αρχών που πρέπει να διέπουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ενώ υπάρχει και μια ακόμη κατηγοριοποίηση των υποχρεώσεων των τραπεζών ως προς το προϊόν ή την υπηρεσία.

Στόχος του Κώδικα Δεοντολογίας όπως διαμορφώθηκε είναι η προώθηση της διαφάνειας και η ενίσχυση της ειλικρίνειας κατά την διαδικασία των συναλλαγών των πελατών με τις τράπεζες, προκειμένου να διαμορφωθεί και να καθιερωθεί μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Ακόμη, οι παραπάνω κανόνες που διέπουν τη λειτουργία των τραπεζών σε καμία περίπτωση δεν περιορίζουν την αυτόνομη και ανεξάρτητη λειτουργία κάθε χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Αντιθέτως, οι κανόνες ενισχύουν την ύπαρξη υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των ιδρυμάτων, βοηθώντας έτσι στην βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών τους.

1.3 Γενική Τραπεζική Σύμβαση

Η διεθνής τραπεζική βιβλιογραφία εξετάζοντας τη σχέση μεταξύ πελάτη και τράπεζας και άλλων παρόμοιων σχέσεων που συνάπτονται μέσω συμβάσεων, κατέταξε όλες τις τραπεζικές συμβάσεις σε μία γενική τραπεζική σύμβαση¹².

Σκοπός ένταξης όλων των τραπεζικών συμβάσεων σε μια γενική ήταν η διατύπωση αρχών γενικών που θα διέπουν όλες τις συμβάσεις αλλά και η εισαγωγή της σχέσης εμπιστοσύνης πελάτη-τράπεζας από την πρώτη κιόλας επαφή των δύο¹³.

---

¹¹ Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 1997, «Κώδικας Τραπεζικής Δεοντολογίας», Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Αθήνα

¹² Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 41

¹³ Canaris W.-C., 1988, Staub Grosskommnetar zum HGB, 357(4), anm 2-3 - Fuchs H.-U., 1982, Zur Lehre vom Allgemeinen Bankvertrag, σελ. 1

Η γενική τραπεζική σύμβαση ουσιαστικά δεν είναι τίποτε περισσότερο απο μια σύμβαση μεταξύ πελάτη και τράπεζας που εμπεριέχει τις αρχές που θα πρέπει να διέπουν τις έννομες σχέσεις και οι οποίες θα αποτελέσουν τις βάσεις για τις επιμέρους συμβάσεις¹⁴.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι την τρέχουσα περίοδο η συγκεκριμένη σχέση έχει γίνει πιο εύθραυστη, καθώς λόγω των οικονομικών δυσχερειών που προέκυψαν στην Ελλάδα αμφισβητείται προστασίας του ενός έναντι του άλλου. Ξεκινώντας από την πλευρά των πελατών των τραπεζών, οι αμφισβητήσεις απέναντι στις τράπεζες προέρχονται τόσο από την πλευρά των δανειοληπτών όσο και από την πλευρά των καταθετών.

Αρκετοί από τους δανειολήπτες, λόγω μείωσης ή και ολοκληρωτικής απώλειας του εισοδήματός τους, αδυνατούν να συνεχίσουν την αποπληρωμή των δανείων τους. Επανεξετάζοντας λοιπόν διεξοδικά τη σχέση τους με την τράπεζα και ενώ προσπαθούν να βρουν τρόπους διαχείρισης της κατάστασης, οι εισπρακτικές εταιρίες των τραπεζών συνεχίζουν να τους καλούν διαρκώς, προκαλώντας τη δυσαρέσκεια όσων πραγματικά αδυνατούν απέναντι στην τράπεζα, με αποτέλεσμα να κλωνίζεται η όποια σχέση εμπιστοσύνης υπήρχε. Ειδικότερα, η δυσαρέσκεια προκύπτει από την κρατούσα τάση των τραπεζών να διασφαλίσουν την αποπληρωμή όλων των δανείων, με μόνη παραχώρηση την επέκταση του χρόνου αποπληρωμής και τη μείωση της μηνιαίας δόσης, μέτρα που φαίνεται να μην αποδίδουν όταν κάποιος έχει μείνει άνεργος ή έχει σημαντική απώλεια εισοδήματος και με δεδομένη την παρούσα κατάσταση αλλά και τους μισθούς που έχουν πλέον θεσπιστεί, καθώς η αποπληρωμή του δανείου για αρκετούς θα διαρκέσει σχεδόν εφ' όρου ζωής.

Από την πλευρά των καταθετών τώρα, αμφισβητείται η αξιοπιστία κάποιων τραπεζών αναφορικά με τη διασφάλιση των καταθέσεων τους, γεγονός που οφείλεται στις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες, αλλά διαφέρει σημαντικά ο βαθμός αμφισβήτησης από τράπεζα σε τράπεζα. Επομένως, και σε αυτήν την περίπτωση υπάρχει ρήγμα στη σχέση εμπιστοσύνης τράπεζας- πελάτη.

---

¹⁴ Ομοίως με παραπάνω υποσημείωση

Είναι λοιπόν ξεκάθαρο ότι οι δυσπιστία των καταθετών απέναντι στις τράπεζες έχει χρηματοοικονομικές επιπτώσεις όχι μόνο στις ίδιες τις τράπεζες αλλά και σε ολόκληρη την ελληνική οικονομία. Η αμφισβήτηση των τραπεζών από τους καταθέτες οδηγεί στην απόσυρση των χρημάτων από την μια τράπεζα και τη μεταφορά τους σε άλλη τράπεζα. Η πρώτη τράπεζα χάνει καταθέσεις τις οποίες όμως κερδίζει μια άλλη τράπεζα, στην προκειμένη περίπτωση η χρηματοοικονομική επίπτωση έγκειται σε ατομικό επίπεδο, δηλαδή αφορά μόνο την πρώτη τράπεζα. Ωστόσο, στη περίπτωση που η δεύτερη τράπεζα στην οποία μεταφέρονται οι καταθέσεις δεν είναι σε ελληνικό έδαφος, αλλά είναι τράπεζα της αλλοδαπής τότε επηρεάζεται ολόκληρη η ελληνική οικονομία.

Αναφορικά τώρα με τη στάση που πλέον κρατούν οι τράπεζες απέναντι στους πελάτες, υποδεικνύει και πάλι ότι η όποια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο μερών είναι υπό αμφισβήτηση. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα οι τράπεζες αντιμετωπίζουν με δυσπιστία τις δηλώσεις κάποιων δανειοληπτών στην αποπληρωμή των χρεών τους, με αποτέλεσμα να μην προβαίνουν σε μια λύση που θα βοηθούσε τον υπόχρεο του δανείου.

2ο Κεφάλαιο: Το Τραπεζικό Απόρρητο

2.1 Ορισμός Τραπεζικού Απορρήτου

«Ως τραπεζικό απόρρητο νοείται η υποχρέωση, την οποία έχει η τράπεζα απέναντι στο ερχόμενο σε οποιαδήποτε συναλλακτική επαφή μαζί της πρόσωπο (πελάτη), να σιωπά για τις προσωπικές και οικονομικές υποθέσεις του και για κάθε στοιχείο ή πτυχή τους, των οποίων αυτή λαμβάνει γνώση στα πλαίσια της επαφής αυτής»¹⁵.

Το τραπεζικό λοιπόν απόρρητο ορίζει ρητά ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι υποχρεωμένα να σιωπούν αναφορικά με προσωπικά στοιχεία και γενικά γεγονότα που ο ίδιος ο πελάτης επιθυμεί να παραμείνουν κρυφά. Τα περιστατικά που κρατώνται κρυφά είναι εκείνα που ο ίδιος ο πελάτης έχει ορίσει κατά βούληση. Βέβαια, στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει ορισμός περιστατικών, τότε η επιλογή των περιστατικών που κρατώνται κρυφά προέρχονται από τις εικασίες για τη βούληση του πελάτη.

Γενικότερα, εάν υπάρχουν αμφιβολίες, όλα τα γεγονότα που έλαβαν χώρα από την πρώτη επαφή μεταξύ τράπεζας και πελάτη διατηρούνται απόρρητα. Περαιτέρω, η διατήρηση του απορρήτου των συναλλαγών και γενικά όλων των γεγονότων μεταξύ πελάτη και τράπεζας είναι υποχρεωτική για τη δεύτερη, όχι μόνο κατά τη διάρκεια ισχύος της οποιαδήποτε σύμβασης αλλά και μετά το πέρας αυτής¹⁶.

Ακόμη, δεδομένου ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ιδρύονται είτε ως ανώνυμες εταιρίες είτε ως πιστωτικοί συνεταιρισμοί, υπόχρεοι για την τήρηση του τραπεζικού απορρήτου είναι και όλα τα όργανα τα οποία τα αντιπροσωπεύουν, δηλαδή μέλη Διοικητικού Συμβουλίου, οι υπάλληλοι της τράπεζας, οι δικηγόροι αλλά και όλα τα εξωτερικά μέλη που έρχονται σε επαφή με τέτοιου είδους στοιχεία της τράπεζας, όπως οι ελεγκτικές εταιρίες.

---

¹⁵ Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 44

¹⁶ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 44-45

2.2 Γενικό τραπεζικό απόρρητο

Στην Ελλάδα και εν αντιθέσει με τις υπόλοιπες χώρες, το τραπεζικό απόρρητο διαχωρίζεται σε γενικό και σε ειδικό.

Η υποχρέωση των τραπεζών να τηρούν εχεμύθεια αναφορικά με τις συναλλαγές των πελατών τους και ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που αντιτίθονται στη βούληση των πελατών ή σε περιπτώσεις που διακυβεύονται τα συμφέροντα τους ορίζονται και στον αστικό κώδικα και συγκεκριμένα στα άρθρα 57, 197-198 και 288. Δεν είναι τίποτα περισσότερο από τα όσα αναφέρθηκαν νωρίτερα αναφορικά με τη σχέση πελάτη- τράπεζας. Με λίγα λόγια, όσα χαρακτηριστικά περιγράφουν τη γενική σχέση πελάτη- τράπεζας είναι και εκείνα που συμπεριλαμβάνονται στο γενικό απόρρητο. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο ΑΚ 57 αναφέρεται στην προστασία της προσωπικότητας και τα 197-198 και 288 σε όλη τη διαδικασία της συναλλαγής, δηλαδή στα συναλλακτικά ήθη, αλλά και στην καλή πίστη¹⁷.

Όσον αφορά το ΑΚ57 για την προστασία της προσωπικότητας, αυτό αφορά την προστασία όλων των προσωπικών δεδομένων του εμπλεκόμενου και στην περίπτωση των τραπεζών αναφερόμαστε στην εχεμύθεια την επαγγελματική. Ειδικότερα, το συγκεκριμένο άρθρο του ΑΚ, αναφέρεται στο γενικό απόρρητο και την προστασία των οικονομικών δεδομένων κάθε ατόμου. Εν ολίγοις, κατοχυρώνει ως δικαίωμα την οικονομική ελευθερία. Περαιτέρω, από το συγκεκριμένο άρθρο προκύπτει η υποχρέωση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για τη διατήρηση της επαγγελματικής εχεμύθειας και μετά το πέρα της συναλλακτικής σχέσης με τον πελάτη.

2.3 Προσδιορισμός προσώπων τραπεζικού απορρήτου

Η τήρηση του τραπεζικού απορρήτου έναντι συγκεκριμένων προσώπων είναι υποχρεωτική, αλλά πρωτιστώς πρέπει να προσδιορισθούν τα πρόσωπα για τα οποία το τραπεζικό ίδρυμα έχει την υποχρέωση να τηρεί το απόρρητο. Ο προσδιορισμός των προσώπων γίνεται, όπως και παραπάνω, κατά βούληση του πελάτη, είτε είναι

---

¹⁷ Βλέπε: Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, «Αστικός Κώδικας»

πραγματική είτε εικαζόμενη, είτε εξυπηρετεί το συμφέρον του όπως αντικειμενικά προσδιορίζεται.¹⁸

Φυσικά, σε περίπτωση επικοινωνίας με τον πελάτη, το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι υποχρεωμένο να λάβει την πραγματική βούληση του πελάτη υπόψη και όχι την εικαζόμενη. Ειδικότερα, η σχέση εμπιστοσύνης επιτάσσει την επικοινωνία με τον πελάτη σε περίπτωση που υπάρχει διαθέσιμος χρόνος, όμως μόνο εάν η καθυστέρηση που συνεπάγεται κάτι τέτοιο δε θέτει σε κίνδυνο τα συμφέροντα του πελάτη.¹⁹

Ωστόσο, σε περίπτωση ύπαρξης σοβαρών αμφιβολιών, το τραπεζικό απόρρητο ισχύει για όλους, χωρίς καμία διάκριση²⁰. Το «χωρίς καμία διάκριση» περιλαμβάνει ακόμη και τους υπαλλήλους σε διαφορετικό τμήμα εντός του ίδιου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, τη/ το σύζυγο του πελάτη αλλά και τους φορείς του δημοσίου, καθώς το τραπεζικό απόρρητο αποτελεί ένα δικαίωμα συνταγματικά κατοχυρωμένο.²¹

Φυσικά, το τραπεζικό απόρρητο δεν ισχύει σε περίπτωση που τα άτομα είναι εξουσιοδοτημένα από τον ίδιο τον πελάτη, όπως αντιπρόσωπος ή κληρονόμος. Ακόμη, σε περίπτωση που το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα υποχρεούται να παράσχει κάποιες πληροφορίες είτε με τη συνέναιση του πελάτη είτε λόγω επιβολής από νομικές διατάξεις, τότε το τραπεζικό απόρρητο δεν ισχύει.²²

2.4 Συνέπειες παράβασης Τραπεζικού απορρήτου

Έχει ήδη γίνει σαφής η υποχρέωση από πλευράς χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για την τήρηση του απόρρητου, η οποία απορρέει από τη σχέση πελάτη-τράπεζας και τις αρχές που τη διέπουν. Επομένως, γίνεται κατανοητό ότι η παράβαση της συγκεκριμένης υποχρέωσης θα υπάρξουν νομικές προεκτάσεις στα εμπλεκόμενα μέλη.

---

¹⁸ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 45

¹⁹ Ομοίως με παραπάνω υποσημείωση

²⁰ Canaris W.-C., 1988, Staub Grosskommnetar zum HGB, 357(4), anm 54

²¹ Γραμματίκας Γ., 1991, Το Τραπεζικό Απόρρητο, σελ. 62ρυ

²² Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 45-46

Συγκεκριμένα, σε περίπτωση παράβασης του τραπεζικού απορρήτου είτε δημιουργείται η υποχρέωση για αποζημίωση του πελάτη από το τραπεζικό ίδρυμα είτε το τραπεζικό ίδρυμα αντιμετωπίζει κατηγορίες «πλημελλούς εκπλήρωσης της παροχής της»²³. Επιπρόσθετα, σε περίπτωση που η καταπάτηση του απορρήτου δημιουργεί ή βοηθάει τρίτους ή και την ίδια την τράπεζα να ασκήσει διακαιώματα κατά του πελάτη, τότε ο πελάτης διατηρεί το δικαίωμα για να καταθέσει ένσταση, καθώς μια τέτοια συμπεριφορά αντιτίθεται στο άρθρο 281 του ΑΚ. Περαιτέρω, και το άρθρο 57 του Αστικού Κώδικα, επιτάσσει συμπεριφορά όμοια με την παραπάνω από την πλευρά του πελάτη, ο οποίος μπορεί να προχωρήσει και τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων.²⁴

Αξίζει στο σημείο αυτό να επισημανθεί, πέραν των παραβάσεων που εμπίπτουν στον Αστικό Κώδικα, η παραβίαση- καταπάτηση του τραπεζικού απορρήτου αποτελεί και ποινικό αδίκημα. Αναλυτικότερα, με τη διάταξη του άρθρου 371 ΠΚ²⁵, αναγνωρίζεται ως αδίκημα η περίπτωση παροχής εμπιστευτικών επαγγελματικών πληροφοριών από όσους οι πελάτες τα εμπιστεύονται λόγω της επαγγελματικής τους ιδιότητας²⁶.

Επιπρόσθετα, με το άρθρο 4 του ν.1738/87, η περίπτωση της καταπάτησης του απορρήτου από εργαζόμενο του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, εντάσσεται στην κατηγορία εγλημάτων που τιμωρείται ως παράβαση του υπηρεσιακού απορρήτου.

Η προστασία του απορρήτου πέραν των ανωτέρων, προστατεύεται και από το νόμο σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων, ν. 2472/1997. Ο συγκεκριμένος νόμος αναφέρεται στην προστασία βασικά των προσωπικών δεδομένων των ατόμων και ειδικότερα όσων αφορά στην «αυτοποιημένη επεξεργασία» (ηλεκτρονική) «καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία»²⁷.

---

²³ Βλέπε: Ψυχομάνης, Σ., 2011, σελ. 46

²⁴ Horn, 1990, Heymann, Handelsgesetz Buch Komm, σελ.332 – Δ. Κουτσούκης, Το τραπεζικό απόρρητο στο ιδιωτικό δίκαιο, 1994 σελ.49

²⁵ ΠΚ= ποινικός κώδικας (Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 2011)

²⁶ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 47

²⁷ Αρχή Δεδομένων Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, «ν. 2472/1997»

http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,123437&_dad=portal&_schema=PORTAL

2.5 Άρση του τραπεζικού απορρήτου

Η σπουδαιότητα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, που αποτελεί συνταγματικό δικαίωμα, είναι αναγκαία για την προστασία των πολιτών. Επομένως και η προστασία του τραπεζικού απορρήτου αποτελεί σημαντική υποχρέωση των τραπεζών απέναντι στους πελάτες τους και την ηθική που διέπει τη συγκεκριμένη συναλλακτική σχέση.

Ωστόσο, η προστασία του τραπεζικού απορρήτου υπάρχουν περιπτώσεις που μπορεί να αρθεί. Πιο συγκεκριμένα, το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα έχει τη δυνατότητα να παράσχει πληροφορίες σε τρίτους για τα προσωπικά και οικονομικά δεδομένα πελατών της κάτω από πολύ συγκεκριμένες συνθήκες, δηλαδή το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μπορεί να προχωρήσει σε άρση του τραπεζικού απορρήτου.

Ο συγκεκριμένος όρος αναφέρεται στη δυνατότητα της τράπεζας, όταν υπάρχει νόμιμος λόγος, να παράσχει πληροφορίες σε τρίτους για τα στοιχεία του πελάτη. Με λίγα λόγια, η άρση του τραπεζικού απορρήτου αναφέρεται στην άρση της υποχρέωσης της τράπεζας στο να τηρεί κρυφές πληροφορίες του πελάτη της έναντι τρίτων. Οι νόμιμοι λόγοι που προαναφέρθηκαν μπορεί να είναι είτε μετά από βούληση του πελάτη, είτε μέσω ειδικών περιπτώσεων που μπορεί να προβλέπονται στο νόμο²⁸.

Αξίζει εδώ να αναφέρομαι ότι η τράπεζα δεν είναι υποχρεωμένη να προβεί σε άρση του τραπεζικού απορρήτου, όταν οι πληροφορίες που καλύπτονται πίσω από το απόρρητο, αφορούν ποινικές πράξεις. Ακόμη και στην περίπτωση εντολής από τον εισαγγελέα η τράπεζα δεν είναι υποχρεωμένη να παράσχει τις παραπάνω πληροφορίες. Βέβαια, σε περίπτωση που προχωρήσει η διαδικασία σε ποινικό επίπεδο, δεν ισχύει το δικαίωμα του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος να μη συνεναίσει σε κατάθεση απο μάρτυρες γεγονότων που συμπεριλαμβάνονται στον ορισμό του τραπεζικού απορρήτου. Αναλυτικότερα, υπάρχει άρθρο του κώδικα του Ποινικού

---

²⁸ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 48-50

Δικαίου (212) στο οποίο συμπεριλαμβάνονται επαγγελματικά απόρρητα αλλά δε αναφέρεται σε αυτά το τραπεζικό απόρρητο²⁹.

Ωστόσο, υπάρχει κι άλλη περίπτωση άρσης του τραπεζικού απορρήτου η οποία εν μέρει συμβαίνει συνενάσει του πελάτη. Συγκεκριμένα, το τραπεζικό σύστημα για να εξασφαλίσει την έγκρυθμη λειτουργία των μελών του, δημιούργησε ένα ολοκληρωμένο σύστημα με σκοπό την επεξεργασία δεδομένων αναφορικά με την οικονομική συμπεριφορά των πελατών των τραπεζών. Το σύστημα αυτό δημιουργήθηκε το 1997 και ονομάστηκε «Τραπεζικά Συστήματα Πληροφοριών Α.Ε.» (ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ) και αποτελεί μια ανώνυμη διατραπεζική εταιρία³⁰.

Φαίνεται λοιπόν ότι κατά την ίδρυση αλλά και λειτουργία της εταιρίας ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. υπήρξαν ενέργειες που αντιτίθενται σε προηγούμενη νομοθεσία. Συγκεκριμένα, με βάσεις τις διατάξεις του ν. 2472/1997 και συγκεκριμένων συνταγματικών άρθρων, η ίδρυση οποιασδήποτε εταιρίας παροχής πληροφοριών δίδει το δικαίωμα συλλογής και παροχής ευνοϊκών μονάχα δεδομένων αναφορικά με εμπορικές επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα χωρίς να απαιτείται η συνέναισή τους, αλλά και χωρίς να παρέχονται αναλυτικές πληροφορίες³¹.

Περαιτέρω, μια τέτοια εταιρία έχει το δικαίωμα επεξεργασίας οποιασδήποτε πληροφορίας, εάν όμως έχει δοθεί η συγκατάθεση του ίδιου του ατόμου, ενώ τέλος έχει το δικαίωμα να δίνει πληροφορίες προκειμένου να αποφευχθεί επικείμενη κι όχι εκτιμώμενη βλάβη τρίτου. Η περίπτωση πτώχευσης όπως και η περίπτωση κατάσχεσης περιουσιακού στοιχείου αποτελούν πληροφορίες που εμπίπτουν στην τελευταία περίπτωση³².

Είναι λοιπόν προφανές, ότι η εταιρία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ δεν τηρεί πλήρως όσα ρητώς αναφέρονται ανωτέρω σύμφωνα με την ερμηνεία του νόμου και των άρθρων του Συντάγματος. Ειδικότερα, η συλλογή πληροφοριών από τη συγκεκριμένη εταιρία δεν προϋποθέτει τη συνέναιση του υποκειμένου όπως θα έπρεπε. Σύμφωνα με τα όσα

²⁹ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 49

³⁰ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ Α.Ε., 2014, «Η ΕΤΑΙΡΙΑ», ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ Α.Ε., <http://www.tiresias.gr/company/index.html>

³¹ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 53

³² Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 53 - Ντόστα Μ., 2000, Γενικό Τραπεζικό Απόρρητο και Απόρρητο των Καταθέσεων- Κατάσχεση Καταθέσεων, σελ. 61

αναλύει στο βιβλίο του ο κ. Ψυχομάνης (2011), η λειτουργία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε., που γίνεται σε συνεργασία με τα πιστωτικά ιδρύματα συντελεί στην καταπάτηση του τραπεζικού απορρήτου.

3ο Κεφάλαιο: Το Ειδικό Τραπεζικό Απόρρητο

3.1 Γενικά Στοιχεία Ειδικού Απορρήτου

Μέχρι στιγμής στα πλαίσια της παρούσας εργασίας έχουν αναφερθεί τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το γενικό τραπεζικό απόρρητο, δηλαδή το απόρρητο που αφορά κατά βάση όλες τις τραπεζικές συναλλαγές. Ωστόσο, υπάρχει και το ειδικό τραπεζικό απόρρητο που αφορά την προστασία των καταθέσεων. Συγκεκριμένα, υπάρχουν ειδικές πιο περιοριστικές διατάξεις που ισχύουν στην περίπτωση άρσης του απορρήτου. Η ιδιαίτερη προσοχή στο απόρρητο των καταθέσεων έγινε κατά κύριο λόγο για τη δημιουργία ενός κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των καταθετών και των τραπεζών και κατά δευτερεύοντα λόγο για την προσέλκυση στα τραπεζικά ιδρύματα καταθέσεων που θα μπορούσαν να καλύψουν ανάγκες παραγωγικών κλάδων της οικονομίας.³³

Σύμφωνα με το ν. 1059/1971 (και αργότερα με των ν. 1868/1989) ορίστηκαν κάποιες περαιτέρω διατάξεις που αφορούν τις τραπεζικές καταθέσεις, ενώ ισχύουν και όλοι οι περιορισμοί και επιπτώσεις που ισχύουν συνολικά για το τραπεζικό απόρρητο. Συγκεκριμένα, ορίστηκε ότι όλες οι καταθέσεις, ανεξαρτήτου μορφής, που βρίσκονται σε εν Ελλάδι τραπεζικά ιδρύματα είναι απόρρητες. Περαιτέρω, οποιοδήποτε πρόσωπο, στα πλαίσια της υπηρεσίας του, λαμβάνει γνώση αναφορικά με το περιεχόμενων των καταθέσεων, θα τιμωρείται με φυλάκιση για διάστημα τουλάχιστον έξι μηνών, σε περίπτωση που διαρεύσει την οποιαδήποτε πληροφορία για τις καταθέσεις. Η συγκεκριμένη ποινή ισχύει ακόμη και στην περίπτωση που υπάρχει η βούληση του πελάτη και επίσης σε περίπτωση καταδικαστικής απόφασης δεν προσφέρεται η δυνατότητα ούτε αναστολής της ποινής ούτε μετατροπής της σε χρηματική. Επιπρόσθετα, τα πρόσωπα που στα πλαίσια της υπηρεσίας τους λαμβάνουν γνώση για τις καταθέσεις πελατών, δεν εξετάζονται ποτέ για τις συγκεκριμένες πληροφορίες σε περίπτωση κλήσης τους ως μαρτύρων σε δίκες, ούτε και στην περίπτωση που επιθυμεί και ο ίδιος ο καταθέτης.³⁴

---

³³ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 59

³⁴ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 60

Ακόμη και τα όργανα της Τράπεζας της Ελλάδας που ελέγχουν τις καταθέσεις ατόμων σχετιζόμενων με τη χρηματοδότηση εκδόσεων, ραδιοφώνων και τηλεοπτικών σταθμών. Επιπλέον, και για τους άυλους τίτλους που έχουν εκδοθεί από το ελληνικό κράτος ή και από άλλο φορέα³⁵, ισχύουν οι παραπάνω διατάξεις για το απόρρητο των καταθέσεων, υπόκειντο στους παραπάνω περιορισμούς. Επίσης, οι καταχωρίσεις στα αρχεία της Ανώνυμης Εταιρίας Αποθετηρίων Τίτλων (ΑΕΑΠΟΘ), αναφορικά με τις άυλες μετοχές, προστατεύονται από το απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων.³⁶

3.2 Άρση του Ειδικού Τραπεζικού Απορρήτου

Η άρση του απορρήτου των καταθέσεων είναι αυστηρότερη σε σχέση με τον υπολοίπων ενεργειών που καλύπτει το τραπεζικό απόρρητο. Για την άρση του απαιτούνται πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Ωστόσο, υπάρχουν κάποιες περιπτώσεις στις οποίες είτε δεν ισχύει είτε μπορεί να γίνει άρση αυτού.

Πρώτ' απ' όλα, το ειδικό απόρρητο παύει να ισχύει σε περίπτωση ελέγχου των καταθέσεων από τις αρμόδιες αρχές, είτε είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, είτε είναι οι δικαστικές αρχές είτε κάποια κοινοβουλευτική επιτροπή. Όμοια, και στην περίπτωση των άυλων περιουσιακών στοιχείων, το απόρρητο των καταθέσεων δεν ισχύει για την Επιτροπή της Κεφαλαιαγοράς κατά την άσκηση ελέγχου, αλλά και για το Διοικητικό Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ).³⁷

Επίσης, σε περίπτωση που κατατίθεται στη ΔΟΥ επιταγή ποσού άνω των 1.000.000 δρχ., για εξόφληση χρεών, τότε δεν ισχύει το ειδικό απόρρητο για τον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. . Ακόμη, σε περίπτωση προανάκρισης, ανάκρισης, προκαταρκτικής εξέτασης ή και άσκησης ποινικής δίωξης, το τραπεζικό απόρρητο δεν ισχύει. Βέβαια και στη συγκεκριμένη περίπτωση θα πρέπει να υπάρχει αιτιολογημένο αίτημα προς την τράπεζα για την παροχή των ανωτέρων πληροφοριών.³⁸

---

³⁵ Πρόκειται για όλους τους λογαριασμούς τίτλων που τηρούνται από το Σύστημα Παρακολούθησης Συναλλαγών το οποίο διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος.

³⁶ Βλέπε Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 61

³⁷ Βλέπε Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 62 - Φλώρου Π, 1988, Απόψεις Επί του Τραπεζικού Απορρήτου, σελ. 1518

³⁸ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ.62-63

Φυσικά, η άρση του ειδικού απορρήτου δεν ισχύει για τις αρμόδιες δικαστικές αρχές στις περιπτώσεις α) νομιμοποίησης εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες και β) δέσμευσης ποσών, όταν οι δικαιούχοι διώκονται για συγκεκριμένα εγκλήματα (όπως τρομοκρατία, ναρκωτικά κ.α).³⁹

Σε περίπτωση ελέγχου κάποιου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος από την Τράπεζα της Ελλάδος, που προκύπτει κατόπιν άσκησης ποινικής διώξης κατά του ιδρύματος, το απόρρητο των καταθέσεων δεν ισχύει. Επίσης η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να ελέγχει λογαριασμούς συγκεκριμένων προσώπων όπως προέδρων, διοικητών, διευθυντών εκδοτικών επιχειρήσεων ή ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών.⁴⁰

Το ειδικό απόρρητο δεν ισχύει ούτε στην περίπτωση ρυθμίσεων που αφορούν το φορολογικό δίκαιο, όπως και στην περίπτωση της ακάλυπτης επιταγής. Περαιτέρω, ο έλεγχος των οικονομικών των κομμάτων καθώς και ατόμων που κατέχουν κάποιο δημόσιο αξίωμα σε καμία περίπτωση δε συνιστά παραβίαση του απορρήτου των καταθέσεων καθώς σε τέτοιου είδους περιπτώσεις δεν έχει ισχύ⁴¹.

Υπάρχουν ακόμη δύο περιπτώσεις στις οποίες το τραπεζικό απόρρητο δεν υφίσταται. Η πρώτη περίπτωση αφορά ασφαλιστικές εταιρίες και συγκεκριμένα αναφέρεται στην ασφαλιστική τοποθέτηση της εταιρίας σε κάποια πιστωτικό ίδρυμα. Η δεύτερη περίπτωση από την άλλη αφορά τη δυνατότητα κατάσχεσης καταθέσεων και άυλων περιουσιακών στοιχείων για λογαριασμό του δανειστή. Συγκεκριμένα, το άρθρο 12 του ν. 2915/2001 αναφέρει ρητά την άρση του ειδικού απορρήτου έναντι του δανειστή, ο οποίος έχει δικαίωμα στην περιουσία του καταθέτη. Ωστόσο, μέσα στο ίδιο το άρθρο επισημαίνεται ότι η άρση του απορρήτου αφορά αποκλειστικά το ποσό που είναι απαραίτητο για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του δανειστή.⁴²

---

³⁹ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 63 – Β. Δούβλη, Η αντιμετώπιση του «ξεπλύματος βρώμικου χρήματος» από την ελληνική τραπεζική νομοθεσία, Δελτίο ΕΕΤ, Β' Τριμ. 1995, σελ.88

⁴⁰ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 63-64

⁴¹ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 64

⁴² Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 64-65

3.3 Κατάσχεση Καταθέσεων

Η κατάσχεση των καταθέσεων είναι εφικτή ακόμη και χωρίς τη συγκατάθεση του κατέχοντα τον τραπεζικό λογαριασμό και χωρίς να θεωρείται ως καταπάτηση του ειδικού απορρήτου.

Σε περίπτωση κατάσχεσης λογαριασμού έναντι τρίτου, δεν υπάρχει καταπάτηση του τραπεζικού απορρήτου εφόσον πληρούνται ρητώς κάποιες προϋποθέσεις.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει η γνωστοποίηση που γίνεται από πλευράς τραπεζικού ιδρύματος στον αιτούντα την κατάσχεση να αφορά αποκλειστικά τη διαθεσιμότητα του ποσού που απαιτείται προς κατάσχεση. Περαιτέρω, η τράπεζα οφείλει να προβεί στην παραπάνω γνωστοποίηση εφόσον προηγουμένος ο αιτών την κατάσχεση έχει διατυπώσει με σαφήνεια και αιτιολογημένα το ποσό που ζητείται προς κατάσχεση από τον εν λόγω λογαριασμό. Φυσικά η τράπεζα δεν επιτρέπεται να γνωστοποιήσει αυτοβούλως στοιχεία που σχετίζονται με την παραπάνω απαίτηση καθώς σε μια τέτοια περίπτωση προκύπτει καταπάτη του απορρήτου των καταθέσεων⁴³.

Μια ακόμη προϋπόθεση προκειμένου να προβεί η το τραπεζικό ίδρυμα σε κατάσχεση καταθετικού λογαριασμού χωρίς να παραβαίνει το απόρρητο των καταθέσεων, είναι η απαίτηση απο πλευράς κατασχετή να έχει διατυπωθεί επακριβώς στο σχετικό κατασχετήριο. Σε περίπτωση που το κατασχετήριο δεν είναι σαφές τότε, η τράπεζα όχι μόνον δεν υποχρεούται να δώσει τις πληροφορίες που ζητούνται αλλά είναι υποχρεωμένη σύμφωνα με την ΚπολΔ 985, να προστατεύσει τα συμφέροντα του πελάτη της και να αποτρέψει τυχόν ενέργειες που θα μπορούσαν να τον βλάψουν και που υποδηλώνουν και παραβίαση του ειδικού τραπεζικού απορρήτου⁴⁴.

Αξίζει στο σημείο αυτό να σημειώσουμε ότι έως και το 2001 υπήρχε επι τη ουσία η αδυναμία κατάσχεσης τραπεζικών καταθέσεων, υπήρχε δηλαδή το «ακατάσχετο» των καταθέσεων στα τραπεζικά ιδρύματα. Ωστόσο, από το 2001 κι εξής και συγκεκριμένα με το ν. 2915 του 2001 και το άρθρο 24 περιγράφεται κατηγορηματικά ότι οι καταθέσεις, ανεξαρτήτου μορφής, μπορούν να κατασχεθούν έπειτα από απαίτηση του δανειστή, καθώς ο τελευταίος έχει δικαίωμα στα περιουσιακά στοιχεία του κατέχοντα την κατάθεση ή ακόμη και τη μετοχή καθώς η κατάσχεση αφορά πέρα από

⁴³ Βλέπε Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 203

⁴⁴ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 203-204

τραπεζικές καταθέσεις και άυλες μετοχές. Βέβαια, η άρση του ειδικού απορρήτου γίνεται αποκλειστικά και μόνο για το ύψος του ποσού που ορθώς απαιτεί ο δανειστής⁴⁵. Συγκεκριμένα στο συγκεκριμένο άρθρο αναφέρεται:

«Το απόρρητο κα'θε μορφής καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα καθώς και των άυλων μετοχών που καταχωρίζονται στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών...», «Το απόρρητο αίρεται μόνο για το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ικανοποίηση του δανειστή.»⁴⁶.

Αναφορικά λοιπόν με τη σαφήνεια και την πληρότητα των στοιχείων που αναφέρονται σε ένα κατασχετήριο προκειμένου να είναι σε θέση η τράπεζα να δώσει τις πληροφορίες που ζητούνται δύο είναι τα βασικά στοιχεία που πρέπει οπωσδήποτε να προσδιορίζονται σε εκείνο: α) «ο προσδιορισμός της εξυπηρετούμενης τραπεζικής σύμβασης»⁴⁷ από την οποία πηγάζει η απαίτηση της κατάσχεσης αλλά και το ύψος του κατασχεθέντος ποσού και β) θα πρέπει να διαχωρισθεί η δυνατότητα κατάσχεσης του ποσού που ζητείται εάν φυσικά πληρούνται όλες οι νομικές προϋποθέσεις με τη δυνατότητα κατάσχεσης μελλοντικών εισροών του καταθετικού λογαριασμού.⁴⁸

Προφανές επιπλέον είναι ότι σε περίπτωση που δεν υπάρχει υπόλοιπο στον καταθετικό λογαριασμό είναι αδύνατη η κατάσχεση. Υπάρχει όμως πάντα η δυνατότητα κατάσχεσης μελλοντικών εισροών του καταθετικού λογαριασμού. Συγκεκριμένα, το τραπεζικό ίδρυμα έχει τη δυνατότητα να κατασχέσει ποσά που προορίζονται για συγκεκριμένο τραπεζικό λογαριασμό αφαιρώντας τη δυνατότητα ανάληψης –διαχείρισης τους από τον κατέχοντα τον τραπεζικό λογαριασμό. Εν ολίγοις, τα χρήματα κατασχέτονται πριν επι της ουσίας πιστωθούν στο λογαριασμό του δικαιούχου εν ονόματι του δανειστή⁴⁹.

---

⁴⁵ Βλέπε Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 204

⁴⁶ Ομοίως με παραπάνω υποσημείωση

⁴⁷ Βλέπε: Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 206

⁴⁸ Ομοίως με παραπάνω υποσημείωση

⁴⁹ Canaris W.-C., 1988, Staub Grosskommnetar zum HGB, 357(4), anm 190-191

3.4. Παροχή Τραπεζικών Πληροφοριών

Ο όρος τραπεζική πληροφορία αναφέρεται τόσο στην ενημέρωση του πελάτη αναφορικά με τις υποχρεώσεις –δικαιώματα που θα προκύψουν λόγω της συμβατικής του σχέσης με το ίδρυμα όσο και στην ενημέρωση του πελάτη για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων του αναφορικά με γεγονότα οικονομικής φύσης κυρίως τα οποία είναι γνωστά στο τραπεζικό ίδρυμα ανεξάρτητα από την πηγή της συγκεκριμένης γνώσης. Φυσικά σε περίπτωση που μια τέτοια ενημέρωση αποτελεί καταπάτηση του τραπεζικού απορρήτου δε θα πρέπει να γίνεται γνωστή.

Το τραπεζικό ίδρυμα, γενικά, δεν είναι υποχρεωμένο στην παροχή οποιασδήποτε πληροφορίας αφορά τους πελάτες του. Συγκεκριμένα σε περίπτωση αιτήματος ενός πελάτη του τραπεζικού ιδρύματος για παροχή πληροφοριών για άλλον πελάτη του συγκεκριμένου ιδρύματος, δεν είναι υποχρεωτική η παροχή της συγκεκριμένης πληροφορίας.⁵⁰

Βέβαια, η τράπεζα σε περίπτωση που πλήττεται το τραπεζικό απόρρητο για την παροχή μιας τέτοιας πληροφορίας ιδίως σε ιδιώτη θα πρέπει πρωτίστως να έχει λάβει τη σύμφωνη γνώμη του πελάτη της και συγκεκριμένα τη «ρητή συνέναιση» του⁵¹. Φυσικά και η σιωπηρή συνέναιση του πελάτη θεωρείται συναίνεση καθώς προκύπτει συνήθως είτε από την εικαζόμενη πρόθεση είτε και από το αντικειμενικό συμφέρον του ιδιώτη πελάτη.

Θα πρέπει ωστόσο να επισημανθεί ότι σε περίπτωση δυσμενούς πληροφόρησης αναφορικά με την κατάσταση ενός πελάτη της τράπεζας απαιτείται ρητά η συνέναιση του και σε καμία περίπτωση δεν αρκεί η εικαζόμενη βούληση του πελάτη.

---

⁵⁰ Βλέπε Ψυχομάνης Σ., 2011, σελ. 65-66

⁵¹ Horn, 1990, Heymann, Handelsgesetz Buch Komm, σελ.335 – Burger P., Rechtsfragen zur Bankauskunft, Bochum 1988, σελ.58

4ο Κεφάλαιο: Τραπεζικό Απόρρητο και Οικονομικές Προεκτάσεις

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η άρση του τραπεζικού απορρήτου στην Ελλάδα έχει γίνει πλέον συνήθεια. Ωστόσο, φαίνεται ότι μια τέτοια ενέργεια είναι αναγκαία προκειμένου να παταχθεί η φοροδιαφυγή αλλά και να αποτραπούν προσπάθειες εξώφθαλμης φοροδιαφυγής στο μέλλον. Φυσικά, με την άρση του τραπεζικού απορρήτου και συγκεκριμένα του ειδικού τραπεζικού απορρήτου των καταθέσεων, ενισχύεται και η εξεύρεση όσων απέκτησαν πλούτο από παράνομες ενέργειες.

4.1 Φοροδιαφυγή και Παραοικονομία

Όπως έχει αναφερθεί η εκκίνηση της διαδικασίας πόθεν έσχες αρχικά σε πολιτικούς και η πιθανή επέκτασή της, προϋποθέτει την άρση του τραπεζικού απορρήτου. Ωστόσο, οι προεκτάσεις μιας τέτοιας διαδικασίας μόνο θετικές μπορεί να είναι για την εθνική οικονομία. Η φοροδιαφυγή όπως παρουσιάζεται καλύτερα και στους πίνακες που ακολουθούν αποτελεί μείζον ζήτημα για τη χώρα μας προκειμένου να καταφέρει η Ελλάδα να μη συντηρείται μόνο με τα χρήματα των δανειστών της.

Ειδικότερα, η φοροδιαφυγή συνεπάγεται σωρεία αρνητικών επιδράσεων. Συγκεκριμένα, η φοροδιαφυγή οδηγεί σε υστέρηση σημαντικών και ταυτόχρονα απαραίτητων κρατικών εσόδων αλλά και προσφέρει βιωσιμότητα σε επιχειρήσεις που θα είχαν καταστεί μη βιώσιμες σε περίπτωση που δε φοροδιέφευγαν.

Επιπρόσθετα, η φοροδιαφυγή δημιουργεί αξιοσημείωτες στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, αρκετοί είναι εκείνοι που επιλέγουν δραστηριότητες οι οποίες παρέχουν μεγαλύτερη ευκολία στην απόκρυψη εισοδημάτων. Ωστόσο, η μεγαλύτερη στρέβλωση της φοροδιαφυγής παρατηρείται στα καθαρά εισοδήματα. Δύο άτομα με ίδιο ακαθάριστο εισόδημα έχουν διαφορετικά καθαρά εισοδήματα, όταν το ένα φοροδιαφεύγει.⁵²

---

⁵² ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ Α.Ε., 2014, «Η ΕΤΑΙΡΙΑ», ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ Α.Ε., Προσπελάστηκε στις: 10/01/2014, Διαθέσιμο σε: <http://www.tiresias.gr/company/index.html>

Το γεγονός που καθιστά την τελευταία στρέβλωση από τις πιο σημαντικές είναι ότι οι όποιοι επιπλέον φόροι τίθενται σε ισχύ αφορούν συγκεκριμένα καθαρά εισοδήματα. Με άλλα λόγια, ειδικά τα έτη του Μνημονίου με τους συνεχείς νέους φόρους που επιβάλλονται εκείνοι που πλήττονται περισσότερο είναι εκείνοι που δε φοροδιέφευγαν και δε φοροδιαφεύγουν, δεδομένου ότι οι φόροι επιβάλλονται στα δηλωθέντα εισοδήματα.

Άρα λοιπόν η φοροδιαφυγή οδηγεί σε ένα φαύλο κύκλο, φοροδιαφυγή-μειωμένα έσοδα- νέοι φόροι- μείωση εισοδήματος νομοταγών πολιτών-φοροδιαφυγή κ.ο.κ, όπου τελικά εκείνοι που βρίσκονται στο τέλος στη δυσμενέστερη θέση είναι όσοι είναι φορολογικά συνεπείς και στέκονται με συνείδηση απέναντι στις υποχρεώσεις τους προς το κράτος. Φαίνεται λοιπόν ότι η πάταξη της φοροδιαφυγής πρέπει να αποτελεί τον κύριο στόχο της εκάστοτε κυβέρνησης που θα λάβει και τα ανάλογα μέτρα για την εξάλειψή της.

Η έκταση λοιπόν της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα είναι αξιοσημείωτα μεγάλη. Στο ίδιο μέγεθος κινείται και η παραοικονομία της χώρας (που προφανώς ενισχύει τη φοροδιαφυγή) και η οποία κατά το χρονικό διάστημα 1999-2007 κατέκτησε την πρώτη θέση μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, η παραοικονομία τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο ανερχόταν στο 27,5% του ΑΕΠ.⁵³

Ακόμη για το 2006, μελέτη του ΔΝΤ είχε καταδείξει ότι η Ελλάδα δεν κατάφερε να εντοπίσει το 30% του ΦΠΑ τη στιγμή που από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης διέφευγε μόνο το 12%⁵⁴. Επιπρόσθετα, μια πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ (2012) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα θα μπορούσε να αυξήσει τα έσοδα της κατά περίπου 5% του ΑΕΠ, εάν συνέλεγε το ΦΠΑ, τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και το φόρο εισοδήματος με το βαθμό που συμβαίνει στις χώρες του ΟΟΣΑ⁵⁵.

Όμως, πέραν της υστέρησης των εσόδων που προκαλούνται από τη φοροδιαφυγή (και την παραοικονομία), η χώρα καθίσταται και αναξιόπιστη απέναντι στους

---

⁵³ IMF, 2012, "Greece: Staff report on request for extended arrangement under the extended fund facility", Country Report, no. 12/57, International Monetary Fund, Washington DC

⁵⁴ Βλέπε παραπάνω υποσημείωση

⁵⁵ OECD, 2011, "Economic Survey of Greece" Organisation for Economic Co- operation and Development, OECD

ευρωπαϊκούς και παγκόσμιους οργανισμούς. Ειδικότερα, σε περιόδους κρίσης η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής πέραν του ότι θα ενισχύσει τα κρατικά έσοδα, θα βοηθήσει και στην εικόνα της χώρας για την προσέλκυση βοήθειας από άλλα κράτη.

Συγκεκριμένα, σε συνέντευξη που έδωσε το 2012, η επικεφαλής του Δ.Ν.Τ., Κριστιν Λαγκαρντ, επισήμανε ότι μια χώρα που ζητά τη βοήθεια άλλων χωρών και διεθνών οργανισμών οφείλει πρωτίστως να έχει εξασφαλίσει τη συνέπεια των πολιτών της αναφορικά με τις φορολογικές τους υποχρεώσεις⁵⁶. Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκε και η έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Δεύτερο Προγραμμα Οικονομικής προσαρμογής της χώρας. Αναλυτικότερα, η έκθεση ανέφερε ότι κρίσιμη παράμετρος για την επιτυχία του Δεύτερου προγράμματος ήταν η εξάλειψη της φοροδιαφυγής αλλά και η βελτίωση της λειτουργίας των φορολογικών μηχανισμών και οργανισμών⁵⁷.

Η ίδια έκθεση σημειώνει και τη διαφορετικότητα της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα σε σχέση με τη διεθνή αντίληψη. Συγκεκριμένα, η φοροδιαφυγή θεωρείται ότι λαμβάνει χώρα από τους φτωχούς προκειμένου να επιβιώσουν, ωστόσο η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2012) για την Ελλάδα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι στη χώρα μας η φοροδιαφυγή είναι περισσότερο διαδεδομένη στα πιο εύπορα οικονομικά στρώματα.

Το μέγεθος της φοροδιαφυγής προσπάθησαν να προσεγγίσουν οι Ματσαγγάνης Μ. & Λεβέντη Χ. (2012) συγκρίνοντας τα δηλωθέντα εισοδήματα σύμφωνα με τις φορολογικές δηλώσεις της περιόδου (2006-2010) και τα εισοδήματα όπως αυτά δηλώθηκαν σε μια στατιστική έρευνα. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα δύο αυτά μεγέθη δεν ταυτίζονται. Όπως επισημαίνουν άλλωστε και οι ερευνητές, ακόμα και τα στοιχεία που δηλώθηκαν στα πλαίσια της στατιστικής έρευνας δεν φαίνεται να είναι ούτε αυτά τα πραγματικά και επομένως θεωρείται δύσκολη η προσέγγιση του πραγματικού μεγέθους της φοροδιαφυγής.

---

⁵⁶ Aitkenhead D., "Christine Lagarde: can the head of the IMF save the Euro?", The Guardian, <http://www.theguardian.com/world/2012/may/25/christine-lagarde-imf-euro>

⁵⁷ European Commission, 2012, "European Economy: The second economic adjustment programme for Greece", European Union, Occasional Paper 94, March

Χαρακτηριστικό του παραπάνω συμπεράσματος είναι ο πίνακας που παρουσιάζεται παρακάτω, όπου παρατηρούνται οι διαφορές μεταξύ των δηλωθέντων στις φορολογικές δηλώσεις εισοδημάτων και των δηλωθέντων στην στατιστική μελέτη. Τα θετικά ποσοστά υποδεικνύουν ότι τα εισοδήματα που δηλώθηκαν στην στατιστική έρευνα είναι μεγαλύτερα από εκείνα που δηλώθηκαν στο Υπουργείο Οικονομικών.

Αξιοσημείωτα υψηλές (εάν και αναμενόμενο) είναι οι διαφορές που παρουσιάζονται για τα εισοδήματα από εμπορικές επιχειρήσεις αλλά και από ελεύθερα επαγγέλματα και εμπορικές δραστηριότητες. Ιδιαίτερα στην περίπτωση των αγροτών (83,4%-85,8%) το εισόδημα που δηλώνεται επίσημα είναι σχεδόν το μισό από αυτό που δηλώθηκε στη στατιστική μελέτη.

Απ'την αλλη τα ανύπαρκτα ποσοστά φοροδιαφυγής από μισθωτούς και συνταξιούχους είναι στην πλειοψηφία τους αναμενόμενα, καθώς οι συγκεκριμένες επαγγελματικές κατηγορίες το μόνο που μπορούν να αποκρύψουν είναι η ύπαρξη δεύτερης απασχόλησης.

Πίνακας 1- Απόκλιση δηλωθέντων εισοδημάτων μεταξύ Φορολογικών Δηλώσεων και Στατιστικής Μελέτης⁵⁸

Απόκλιση Δηλωθέντων Εισοδημάτων (%)				
	2005	2006	2007	2009
Μισθωτές Υπηρεσίες	-0,6	5,3	3,5	-12,1
Συντάξεις	-3,0	-4,0	1,4	-6,6
Γεωργικές Επιχειρήσεις	+83,4	+84,9	+84,0	+85,8

⁵⁸ Ματσαγγάνης Μ. και Λεβέντη Χ., 2012 «Διανεμητικές Επιδράσεις της Φοροδιαφυγής στην Ελλάδα», Ενημερωτικό Δελτίο, Εκδόσεις Κριτική

Αυτοαπασχόληση⁵⁹	+42,9	+42,2	+37,5	+43,3
Σύνολο	+8,8	+9,6	+8,3	+2,4

Μια πιο πρόσφατη έρευνα τώρα του ΟΟΣΑ, έδειξε ότι και οι κατηγορίες των ελεύθερων επαγγελματιών και των εμπορικών επιχειρήσεων υποκρύπτουν τουλάχιστον το μισό τους εισόδημα. Ταυτόχρονα, υπολογίστηκε έπειτα από έρευνα του Πρέσβη της Ελλάδας στον ΟΟΣΑ, καθηγητή Ν. Τσάτου, ότι η παραοικονομία αγγίζει το 30% του ΑΕΠ. Το 30% του ΑΕΠ ανέρχεται σε πάνω από 70 δισεκατομμύρια ευρώ. Από τα χρήματα αυτά η φοροδιαφυγή αποτελεί τα 36 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ τα 3,23δισ της φοροδιαφυγής προέρχονται από την απόκρυψη εισοδημάτων από τους ελεύθερους επαγγελματίες^{60 61}.

Όπως φαίνεται και από το γράφημα που ακολουθεί, που παρουσιάζονται τα έσοδα της Ελλάδας ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, αλλά και το ποσοτό της παραοικονομίας ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρατηρούμε την αξία της παραοικονομίας που εάν ένα τουλάχιστον μεγάλο μέρος της ενσωματωνόταν στα έσοδα, η ελληνική οικονομία θα σημείωνε σημαντική ανάπτυξη. Ειδικότερα, τα έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ την τελευταία πενταετία κυμαίνονται από το 50,6% έως το 54%. Επομένως, η ενσωμάτωση ενός σημαντικού τμήματος της παραοικονομίας που αγγίζει το 30% του ΑΕΠ, θα εκτόξευε τα κρατικά έσοδα.

Ειδικότερα, με την κόκκινη γραμμή παρουσιάζονται τα πραγματικά έσοδα της Ελλάδας ως ποσοστά του ΑΕΠ, όπως παρουσιάζονται στη βάση δεδομένων της Eurostat. Η γραμμή της παραοικονομίας είναι στο 30% όπως ενδεικτικά έχει υπολογιστεί. Η γραμμή από την άλλη αθροιστικά υποδεικνύει την πορεία των εσόδων σε περίπτωση εξάλειψης της παραοικονομίας, πράγμα πρακτικά αδύνατος. Τέλος, η

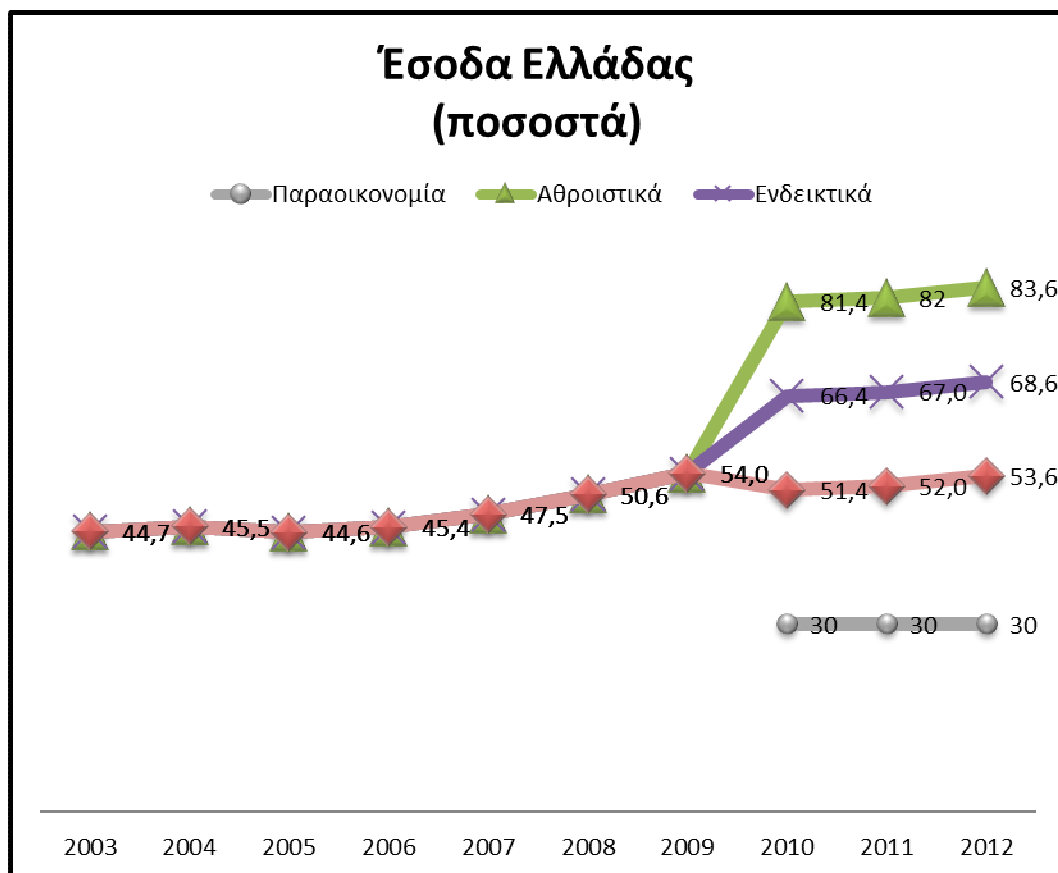
⁵⁹ Στο δηλωθέν εισόδημα από αυτοαπασχόληση συμπεριλαμβάνονται και τα εισοδήματα από ελεύθερα επαγγέλματα αλλά και εμπορικές δραστηριότητες.

⁶⁰ Καδδά Δ., 2010, «Σε 70δισ. Ευρώ το χρόνο φθάνει το ύψος της μαύρης οικονομίας», Ελευθεροτυπία, <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=232556>

⁶¹ Financialpress.gr, 2013, «Φοροδιαφυγή 3,2 δισ ετησίως στους ελεύθερους επαγγελματίες», Financialpress.gr, <http://www.fpress.gr/oikonomia/forologia/item/13014-forodiafygi-3-2-dis-etisios-stoys-eleytheroys-epaggelmaties>

μωβ γραμμή υποδεικνύει την αύξηση των εσόδων σε περίπτωση πάταξης της φοροδιαφυγής. Συγκεκριμένα έχει υπολογιστεί ότι η φοροδιαφυγή υπολογίζεται στα 36 δις ευρώ ποσό που ως ποσοστό ξεπερνά το 15% του ΑΕΠ. Ωστόσο, ενδεικτικά παρουσιάζεται στο γράφημα η περίπτωση κατά την οποία πατάσσεται η φοροδιαφυγή (μόλις 2%-3% φοροδιαφυγή απομένει) και επόμενως το όσο αυξάνονται τα κρατικά έσοδα.

Γράφημα 1- Τα έσοδα της Ελλάδας ως ποσοστό επί του ΑΕΠ⁶²

Επιπρόσθετα, στην ίδια μελέτη του ΟΟΣΑ που αναφερθήκαμε νωρίτερα, υπολογίζεται ότι στην Ελλάδα το 2010, η μαύρη εργασία άγγιζε το 28,2% των απασχολούμενων. Το συγκεκριμένο γεγονός συνεπάγεται μη είσπραξη ασφαλιστικών εισφορών που θα μπορούσαν να καλύψουν τα ελλείμματα των ασφαλιστικών ταμείων. Περαιτέρω, τα

⁶²Eurostat, 2014, (Database Statistics), European Commission , <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00021&plugin=1>

έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές ανήλθαν το 2011 γύρω στα 22,3 δις ευρώ, ενώ αν δεν υπήρχε η αδήλωτη εργασία θα είχαν ανέλθει στα 33δις ευρώ, δηλαδή θα υπήρχε μια αύξηση που θα ξεπερνούσε τα 9 δισεκατομμύρια ευρώ⁶³.

Η πάταξη λοιπόν της φοροδιαφυγής αλλά και της παραοικονομίας συνολικότερα αποτελεί σημαντική πρόκληση για το οικονομικό επιτελείο ιδιαίτερα την τρέχουσα περίοδο. Συγκεκριμένα, η συνεχής λήψης μέτρων λιτότητας, με μειώσεις μισθών αλλά και αυξήσεις στη φορολόγηση έχει οδηγήσει αρκετούς πολίτες στα οικονομικά τους όρια, αδυνατώντας να ανταπεξέλθουν σε μια ακόμη αύξηση φόρων ή σε επικείμενη μείωση μισθών.

Γνωρίζοντας όλα τα παραπάνω, η Ελληνική κυβέρνηση έπειτα από σημαντικές πιέσεις που δέχεται τόσο από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αλλά και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποφάσισε να πάρει κάποια δραστικά μέτρα για την πάταξη της φοροδιαφυγής. Ειδικότερα, η πάταξη της φοροδιαφυγής αλλά και η προσπάθεια ελαχιστοποίησης της παραοικονομίας αποτελούν τις βασικές προκλήσεις της ελληνικής κυβέρνησης την παρούσα περίοδο αφού δεν υπάρχουν περιθώρια για αύξηση εσόδων μέσω νέων φοροεισπρακτικών μέτρων.

Άλλωστε και σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω η μείωση της παραοικονομίας (και κατ' επέκταση και της φοροδιαφυγής) θα επιφέρει σημαντική αύξηση των κρατικών εσοδών. Αύξηση που θα είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με μια αύξηση από νέους φόρους ή μιας μείωσης εξόδων από μείωση των μισθών.

Για το λόγο αυτό στις 26/07/2013 ψηφίσθηκε στη Βουλή των Ελλήνων το νομοσχέδιο σχετικό με τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής⁶⁴. Μέσα στα διάφορα μέτρα που ελήφθησαν για την πάταξη της φοροδιαφυγής, ο Υπουργός Οικονομικών Γιάννης Στουρνάρας, εισήγαγε μια νέα διάταξη η οποία ελαχιστοποιεί τις όποιες καθυστερήσεις και εξαλείφει τα όποια εμπόδια δημιουργούνταν κατά την

---

⁶³ Καδδά Δ., 2010, «Σε 70δις. Ευρώ το χρόνο φθάνει το ύψος της μαύρης οικονομίας», Ελευθεροτυπία, <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=232556>

⁶⁴ News 247, 2013, «Τέλος στο τραπεζικό απόρρητο των υπόπτων φοροδιαφυγής», News247, http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/telos_sto_trapheziko_aporrhito_ypoptwn_forodiafyghs.2497705.html

άρση του τραπεζικού απορρήτου, καθώς η νέα διάταξη επιτρέπει την ηλεκτρονική σύνδεση των φορολογικών υπηρεσιών με τα τραπεζικά ιδρύματα⁶⁵.

Αναλυτικότερα, η συγκεκριμένη νομοθετική διάταξη προβλέπει άμεση ανταπόκριση των τραπεζών για άρση τόσο του τραπεζικού όσο και του επαγγελματικού απορρήτου όταν υπάρχει ανάλογο αίτημα από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς. Συγκεκριμένα, το ΣΔΟΕ, το Υπουργείο Οικονομικών, η Οικονομική Αστυνομία, ο Οικονομικός Εισαγγελέας, ο Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς και από την Αρχή Καταπολέμησης της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης είναι οι ελεγκτικοί φορείς που έχουν το δικαίωμα αιτήματος άρσης τραπεζικού απορρήτου τα οποία τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να διακινούν ταχύτατα⁶⁶.

Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του συγκεκριμένου νομοσχεδίου συστήνεται ένα «Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών», στο οποίο όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν εγχώρια, οφείλουν να δώσουν πληροφορίες αναφορικά με λογαριασμούς καταθέσεων, πληρωμών αλλά και δανείων των πελατών τους⁶⁷.

Επομένως, αυτό που φαίνεται ξεκάθαρα από τις διατάξεις του νομοσχεδίου που αναφέρεται παραπάνω είναι ότι γίνεται άρση του τραπεζικού απορρήτου. Συγκεκριμένα, προβλέπεται σχεδόν αυτόματη εκκίνηση της διαδικασίας άρσης του τραπεζικού απορρήτου από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μόλις λάβουν αίτημα από τους φορείς που έχουν αναλάβει την πάταξη της φοροδιαφυγής. Αναλυτικότερα, από τα μέσα Δεκέμβρη 2013, όπου και τέθηκε σε πλήρη ισχύ το νομοσχέδιο, δηλαδή ένα απλό εσωτερικό e-mail από τις ελεγκτικές αρχές προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

---

⁶⁵ News 247, 2013, “Τέλος στο τραπεζικό απόρρητο των υπόπτων φοροδιαφυγής», News247, http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/telos_sto_trapeziko_aporrhito_ypoptwn_forodiatyghs.2497705.html

⁶⁶ Βουργάνα Μ., 2013 «Νομοσχέδιο για τη φοροδιαφυγή: Άμεση άρση του τραπεζικού απορρήτου», Ημερησία.gr, <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=27686&subid=2&pubid=113068494>

⁶⁷ Βλέπε παραπάνω παραπομπή Βουργάνα Μ., 2013

αρκεί πλέον για να γίνει άρση του ειδικού τραπεζικού απορρήτου⁶⁸. Φυσικά η παραπάνω διαδικασία θα κινείται μόνο για τους υπόπτους φοροδιαφυγής.

Ωστόσο, το συγκεκριμένο νομοσχέδιο έχει προκαλέσει σοβαρές αντιδράσεις, δεδομένου ότι κατηγορείται για καταπάτηση των ατομικών δικαιωμάτων. Ειδικότερα και συνοψίζοντας όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω (άρθρο 1 του Ν.Δ. 1059/1971, και της κατοχύρωσης συνταγματικού δικαιώματος), η άρση του τραπεζικού απορρήτου για να είναι σύννομη και να μην παραβιάζεται το δικαίωμα κάθε πελάτη χρηματοπιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να πληροί τα παρακάτω κριτήρια:

1. Εφαρμογή της κατοχυρωμένης από το σύνταγμα αρχής της αναλογικότητας, δηλαδή τα τρία κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι νόμοι που οδηγούν στον περιορισμό των ατομικών δικαιωμάτων (α. Κατάλληλοι, β. Αναγκαίοι και γ. Αναλογικοί, δηλαδή να έχουν μια εύλογη σχέση με το σκοπό που επιδιώκεται, - άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος)
2. Ενημέρωση εγγράφως του υποκειμένου στον έλεγχο.
3. Συγκατάθεση πρωτίστως του υποκειμένου ή αιτιολόγηση της απόρριψης μη συγκατάθεσης για έλεγχο των καταθέσεων του και
4. Πλήρως αιτιολογημένη πρόταση του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος για την άρση του απορρήτου.

Ωστόσο, παρά τις όποιες αντιδράσεις αλλά και την προφανή παραβίαση τόσο των άρθρων του Αστικού Κώδικα αλλά και του κατοχυρωμένου συνταγματικού δικαιώματος, η άρση του τραπεζικού απορρήτου αποτελεί πλέον γεγονός στην Ελλάδα.

Βέβαια η άρση του τραπεζικού απορρήτου από τα ελληνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δε φαίνεται να βοηθάει σημαντικά στο να βρεθούν οι φοροφυγάδες. Συγκεκριμένα και έπειτα από επισταμένους ελέγχους, διαπιστώθηκε ότι τα τελευταία τέσσερα έτη έχουν βγει εκτός συνόρων αξιοσημείωτα μεγάλα ποσά καταθέσεων.

---

⁶⁸ News 247, 2013, “Τέλος στο τραπεζικό απόρρητο των υπόπτων φοροδιαφυγής», News247, http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/telos_sto_trapeziko_aporrhito_ypoptwn_forodiatyghs.2497705.html

Ο μεγάλος όγκος των καταθέσεων αυτών, φαίνεται να βρίσκεται στην Ελβετία, καθώς τα χρήματα που εκτιμάται ότι βρίσκονται εκεί με τη μορφή καταθέσεων ξεπερνούν τα 60 δισεκατομμύρια ευρώ, σύμφωνα με τον καθηγητή Ζούκμαν και τα στοιχεία που δημοσίευσε στο βιβλίο του «Ο κρυμμένος πλούτος των εθνών- Έρευνα στους φορολογικούς παραδείσους»⁶⁹. Το πιο σημαντικό πέραν του ποσού είναι ότι η πλειοψηφία των συγκεκριμένων καταθέσεων έφυγαν από την Ελλάδα χωρίς καν να δηλωθούν και κατ' επέκταση χωρίς να φορολογηθούν.

Τα τελευταία τρία χρόνια γίνονται προσπάθειες για συμφωνία μεταξύ των Ελληνικών αρχών και των Ελβετικών τραπεζών προκειμένου να γίνει άρση του τραπεζικού απορρήτου ώστε να μπορέσουν οι ελληνικές αρχές να φορολογήσουν τις καταθέσεις που υπάρχουν εκεί. Ωστόσο, σύμφωνα με όσα γράφονται στον τύπο, παρ' όλο που οι συζητήσεις μεταξύ των δύο πλευρών συνεχίζονται εντούτοις φαίνεται ότι υπάρχουν αρκετά σημεία τα οποία στέκονται εμπόδιο στην όποια συμφωνία⁷⁰.

Ένα από τα ζητήματα στα οποία φαίνεται να διαφωνούν οι Ελβετικές τράπεζες είναι η αναδρομική φορολόγηση των καταθέσεων. Συγκεκριμένα, το αίτημα της ελληνικής πλευράς είναι η αναδρομική φορολόγηση των ελληνικών καταθέσεων, ενώ οι Ελβετοί δέχονται μόνο τη φορολόγηση των καταθέσεων από εδώ και στο εξής⁷¹.

Βέβαια, η προσπάθεια που έκανε η Ελλάδα για να παρακάμψει ουσιαστικά το τραπεζικό απόρρητο εμπίπτει σε μια γενικότερη Ευρωπαϊκή προσπάθεια που γίνεται με σκοπό να υπάρξει πάταξη της φοροδιαφυγής Ευρωπαϊκά αλλά και να περιοριστούν και οι όποιοι «φορολογικοί παραδείσοι» που ενισχύουν τέτοιες πρακτικές. Όσον αφορά τις ελβετικές τράπεζες, η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν συνάψει συμφωνία με την Ελβετία για τη φορολόγηση των καταθέσεων των πολιτών τους.

---

⁶⁹ Δαράτος Γ., 2014, «Κρυφές ελληνικές καταθέσεις 60 δις ευρώ στην Ελβετία», Η Αυγή, <http://www.avgi.gr/article/1711415/krufes-ellinikes-katatheseis-60-dis-euro-stin-elbetia>

⁷⁰ • Ημερησία.gr, 2014, «Αδιέξοδο για τη φορολόγηση των ελληνικών καταθέσεων στην Ελβετία», Ημερησία.gr, <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=27686&subid=2&pubid=113209338>

⁷¹ • Δημητράκης Σ., 2014, «Τι τρέχει με τη φορολόγηση των ελληνικών καταθέσεων στην Ελβετία», Capital.gr, http://www.capital.gr/tax/News_tax.asp?id=1946567

5ο Κεφάλαιο: Συμπεράσματα

Το τραπεζικό απόρρητο δημιουργήθηκε για την προστασία των συναλλακτικών σχέσεων μεταξύ τραπεζών και πελατών, και ειδικότερα για την προστασία των πελατών. Τον τελευταίο καιρό ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στο ειδικό τραπεζικό απόρρητο ή το απόρρητο των καταθέσεων. Συγκεκριμένα, η δυσμενής οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα, προβάλλει επιτακτική την ανάγκη για αύξηση των κρατικών εσόδων προκειμένου να αποδεσμευτεί η χώρα από το δανεισμό των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οργανισμών και να καταφέρει να εξέλθει για δανεισμό στις ελεύθερες αγορές.

Η κύρια πηγή αύξησης των κρατικών εσόδων είναι αυτή τη στιγμή οι φόροι και οι συνεχείς επιβολή νέων φόρων στους Έλληνες πολίτες. Δεδομένης της μείωσης των μισθών και των πολλών φόρων που έχουν επωμιστεί οι Έλληνες, είναι σχεδόν αδύνατον μια επερχόμενη αύξηση κάποιου φόρου για την κάλυψη εξόδων να οδηγήσει τελικά στην αύξηση των εσόδων. Αποφασίσθηκαν λοιπόν κάποια δραστικά μέτρα για την πάταξη της φοροδιαφυγής και τη μείωση της παραοικονομίας, καθώς η καταπολέμησή τους θα αποτελέσει τη νέα πηγή άντλησης εσόδων.

Τα μέτρα που στοχεύουν κατά βάση στην πάταξη της φοροδιαφυγής συμπεριλαμβάνουν και την άρση του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων. Η άρση λοιπόν του ειδικού τραπεζικού απορρήτου ως μέτρο για την πάταξη της φοροδιαφυγής, υποδηλώνει τη σημασία της για την εξέλιξη μιας οικονομίας, όπως η Ελληνική.

Σύμφωνα λοιπόν με τα όσα παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα φαίνεται ότι η άρση του απορρήτου των καταθέσεων θα επηρεάσει σημαντικά την οικονομία, διότι οδηγεί σε κατακόρυφη αύξηση των κρατικών εσόδων για δύο κυρίως λόγους. Πρώτον, θα φορολογηθούν καταθέσεις (ιδίως του εξωτερικού) που ποτέ πριν δεν είχαν φορολογηθεί άρα η χώρα θα αποκτήσει νέα έσοδα και δεύτερον, με το άνοιγμα λογαριασμών μπορούν να βρεθούν οι φοροφυγάδες και να πληρώσουν αναδρομικά όσα θα έπρεπε.

Ωστόσο, η άρση του απορρήτου των καταθέσεων όπως προκύπτει από τη νομοθεσία του 2011, φαίνεται να καταπατά το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα. Θεωρείται από πολλούς ως πλήγμα της Δημοκρατίας αλλά και καταπάτησης της αρχής προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Επομένως, φαίνεται ότι η άρση του τραπεζικού απορρήτου βοηθάει στην εισροή εσόδων και κατ' επέκταση στην καλύτερη οργάνωση και ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, αφήνοντας όμως να αιωρείται το κατά πόσο η δεν καταπατά κατοχυρωμένο από το Σύνταγμα δικαίωμα.

Βιβλιογραφία

Αγγλική

- Aitkenhead D., “Christine Lagarde: can the head of the IMF save the Euro?”, The Guardian, Accessed online at 28/12/2013, Available on: <http://www.theguardian.com/world/2012/may/25/christine-lagarde-imf-euro>
- Burger P., Rechtsfragen zur Bankauskunft, Bochum 1988
- Canaris, W.-C., 1988. Bankvertragsrecht. Staub Grosskommnetar zum HGB, 4 357
- European Commission, 2012, “European Economy: The second economic adjustment programme for Greece”, European Union, Occasional Paper 94, March
- Eurostat, 2014, (Database Statistics), European Commission , Προσπέλαση αρχείου στις: 04/12/2013, Διαθέσιμο σε: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&rcode=tec00021&plugin=1>
- Financialpress.gr, 2013, «Φοροδιαφυγή 3,2 δις ετησίως στους ελεύθερους επαγγελματίες», Financialpress.gr, Προσπέλαση αρχείου στις: 05/12/2013, Διαθέσιμο σε: <http://www.fpress.gr/oikonomia/forologia/item/13014-forodifygi-3-2-dis-etisios-stoys-eleytheroys-epaggelmaties>
- Fuchs, H.-U., 1982. Zur Lehre vom Allgemeinen Bankvertrag
- Horn, 1990. Heymann. Handelsgesetz Buch Komm, 372
- IMF, 2012, “Greece: Staff report on request for extended arrangement under the extended fund facility”, Country Report, no. 12/57, International Monetary Fund, Washington DC
- News 247, 2013, “Τέλος σε καθυστερήσεις και εμπόδια στην άρση τραπεζικού απορρήτου», News247, Ηλεκτρονική Πηγή, Προσπέλαση αρχείου στις: 02/12/2013, Διαθέσιμο σε: <http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/telos-se-kathysterhseis-kai-empodia-s-thn-arsh-trapezikou-aporrhtoy.2309215.html>

- News 247, 2013, “Τέλος στο τραπεζικό απόρρητο των υπόπτων φοροδιαφυγής», News247, Ηλεκτρονική Πηγή, Προσπέλαση αρχείου στις: 28/11/2013, Διαθέσιμο σε:
http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/telos_sto_trapeziko_aporrhto_ypoptwn_forodiyghs.2497705.html
- OECD, 2011, “Economic Survey of Greece” Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD
- Voglis El., Kreditkündigung und Kreditverweigerung der Banken im Lichte von Treu und Glauben, (Diss.) 2001
- Vortmann J, 1991. Verbraucherkreditgesetz. Köln: Aufklärung-Beratungs und sonstige Warnpflichten der Banken

Ελληνική

- Γραμματίκας, Γ., 1991. Το Τραπεζικό Απόρρητο. σ.λ.:σ.η
- Β. Δούβλη, Η αντιμετώπιση του «ξεπλύματος βρώμικου χρήματος» από την ελληνική τραπεζική νομοθεσία, Δελτίο ΕΕΤ, Β' Τριμ. 1995,
- Δ. Κουτσούκης, Το τραπεζικό απόρρητο στο ιδιωτικό δίκαιο, 1994
- Ντόστα, Μ., 2000. Γενικό Τραπεζικό Απόρρητο και Απόρρητο των Καταθέσεων- Κατάσχεση Καταθέσεων, Θεσσαλονίκη
- Σταθόπουλος, Μ., 2004. Γενικό Ενοχικό Δίκαιο. Αθήνα
- Φλώρου, Π., 1988. Απόψεις Επί του Τραπεζικού Απορρήτου. Β επιμ.
- Ψυχομάνης Σ. Δ., 2011, *Τραπεζικό Δίκαιο: Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων*, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, Θεσσαλονίκη

Άρθρα και Εκθέσεις:

- Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, 2013, «Νόμος 2472/1997 Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, Ηλεκτρονική Πηγή, Προσπέλαση αρχείου στις: 03/01/2014, Διαθέσιμο σε:

[http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,123437&_dad=portal&_schema=P
ORTAL](http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,123437&_dad=portal&_schema=P
ORTAL)

- Βουργάνα Μ., 2013 «Νομοσχέδιο για τη φοροδιαφυγή: Άμεση άρση του τραπεζικού απορρήτου», Ημερησία.gr, Ηλεκτρονική Πηγή, Προσπέλαση αρχείου στις 10/12/2013, Διαθέσιμο σε: <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=27686&subid=2&pubid=113068494>
- Δαράτος Γ., 2014, «Κρυφές ελληνικές καταθέσεις 60 δις ευρώ στην Ελβετία», Η Αυγή, Ηλεκτρονική Πηγή, Προσπέλαση αρχείου στις 25/01/2014, Διαθέσιμο σε: <http://www.avgi.gr/article/1711415/krufes-ellinikes-katatheseis-60-dis-euro-stin-elbetia>
- Δημητρέλης Σ., 2014, «Τι τρέχει με τη φορολόγηση των ελληνικών καταθέσεων στην Ελβετία», Capital.gr, Ηλεκτρονική Πηγή, Προσπέλαση αρχείου στις 28/01/2014, http://www.capital.gr/tax/News_tax.asp?id=1946567
- Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 1997, ΚΩΔΙΚΑΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ, Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Αθήνα
- Ημερησία.gr, 2014, «Αδιέξοδο για τη φορολόγηση των ελληνικών καταθέσεων στην Ελβετία», Ημερησία.gr, Ηλεκτρονική Πηγή, Προσπέλαση αρχείου στις 28/01/2014, Διαθέσιμο σε: <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=27686&subid=2&pubid=113209338>
- Καδδά Δ., 2010, «Σε 70δις. Ευρώ το χρόνο φθάνει το ύψος της μαύρης οικονομίας», Ελευθεροτυπία, Ηλεκτρονική πηγή, Προσπέλαση αρχείο στις :10/01/2013, Διαθέσιμο σε: <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=232556>
- Όμιλος Νομικών Σωκράτη Προβατά, 2014, (Ποινική Ρήτρα) , Όμιλος Νομικών Σωκράτη Προβατά, Προσπελάστηκε στις: 02/12/2013, Διαθέσιμο σε: <http://www.provataslaw.gr/%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CF%81%CE%B7%CF%84%CF%81%CE%B1>
- ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ Α.Ε., 2014, «Η ΕΤΑΙΡΙΑ», ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ Α.Ε., Προσπελάστηκε στις: 10/01/2014, Διαθέσιμο σε: <http://www.tiresias.gr/company/index.html>
- Ματσαγγάνης Μ. και Λεβέντη Χ., 2012 «Διανεμητικές Επιδράσεις της Φοροδιαφυγής στην Ελλάδα», Ενημερωτικό Δελτίο, Εκδόσεις Κριτική